

Oponentský posudek na bakalářskou esej

Zuzana Piskáčková, Geografická mobilita obyvatelstva ve dvou vybraných farnostech v 18. století, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, Praha 2006, 57 stran textu.

Zuzana Piskáčková v předložené bakalářské esejí zvolila „sociální a především geografickou mobilitu“ obyvatelstva jako základní téma své práce, přičemž se časově zaměřila na 18. století a lokálně na Žatecko a podhůří Lužických hor, konkrétně na farnost Podbořany a farnost Kamenický Šenov. Při vymezení cíle vlastního výzkumu autorka zpřesnila pojednávané téma s tím, že se soustředí na „otázky týkající se sociální a hlavně geografické mobility v souvislosti se sňatkem“ a jejím cílem bude „zjistit, jakou roli mohl hrát způsob obživy a ráz oblasti ve sňatkovém chování, pokud se budeme zabývat sociální a geografickou mobilitou“. A zároveň odůvodnila výběr zkoumaných lokalit s tím, že v nich lze předpokládat různý způsob obživy – Žatecko s převahou zemědělství a podhůří Lužických hor se silným protoindustriálním charakterem.

V podrobně zpracované kapitole „Prameny a metoda“ Zuzana Piskáčková detailně charakterizovala základní pramen, se kterým pracovala, a to matriky oddaných z farností Kamenický Šenov a Podbořany, uložené ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích. Z této charakteristiky autorce vyplynula nutnost soustředit se nadále pouze na geografickou mobilitu snoubenců, protože ani jedna zkoumaná matrika pravidelně neuváděla ani sociální původ, ani povolání ženicha a nevěsty. Původně předpokládanou sociální mobilitu snoubenců mohla tedy autorka sledovat pouze okrajově na některých příkladech. V podkapitole 3.2. „Metoda, postup práce, kritika pramene“ propracovaným způsobem naznačila jednotlivé kroky svého pracovního postupu a sledované matriky kriticky zhodnotila.

Stěžejní část bakalářské práce Zuzany Piskáčkové představuje čtvrtá kapitola s označením „Výzkum“, ve které se autorka soustředila na podrobnou analýzu geografické mobility zkoumaného souboru v matrikách evidovaných snoubenců z obou sledovaných farností. Dílčím způsobem je pak -vzhledem k povaze pramenů- v této části práce v rámci příslušných farností prezentovaná i mobilita sociální. Studium matričních záznamů zjištěná základní data zpracovala Z. Piskáčková do přehledových tabulek, a to jednak v absolutních hodnotách a jednak v procentuálním vyjádření, přičemž porovnávala údaje z obou farností jako celek i po jednotlivých desetiletích, a věnovala se nejen snoubencům, ale i v matričních zápisech uvedeným svědkům svatebního obřadu.

V závěru potom mohla autorka bakalářské práce odpovědět pouze na část původně položených otázek, a to na otázky „Jaká byla struktura snoubenců podle rodinného stavu?, Nakolik bylo obvyklé odcházet za sňatkem z rodné lokality či z farnosti či z panství? Jak daleko se byli ochotni v takovém případě lidé odstěhovat? Jaká byla geografická vzdálenost lokalit, ze kterých pocházeli snoubenci? To vše na pozadí hospodářského rázu sledovaných oblastí.“ Na základě rozboru dat dospěla Z. Piskáčková k souhrnnému závěru, že geografická mobilita snoubenců z farností Kamenický Šenov i Podbořany vykazovala ve sledovaných letech obdobné trendy a lišila se pouze mírně v otázkách vzdálenosti případné migrace. A co se týká hospodářského vlivu z obou zkoumaných oblastí na sňatkové chování obyvatel, neshledala autorka žádný výraznější rozdíl mezi oblastí se silným protoindustriálním rázem na straně jedné a silným zemědělským rázem na straně druhé. Na odpovědi ohledně sociálního

postavení a sociální mobility snoubenců musela pak Z. Piskáčková -vzhledem k absenci příslušných dat- rezignovat. V této souvislosti je třeba uvést, že by bylo pravděpodobně podstatně vhodnější při vymezení tématu bakalářské práce oslabit důraz na „sociální mobilitu“ a držet se problémově hlavně „mobility geografické“.

Práce Z. Piskáčkové je zejména v úvodních pasážích opatřena bohatým poznámkovým aparátem (Zde bych upozornila na určitou nejednotnost, některé poznámky končí tečkou, jiné jsou bez teček, někde je na začátku malé písmeno -např.poznámka číslo 20-, jinde velké.). Na konci bakalářské práce Zuzany Piskáčkové je uveden přiměřeně obsáhlý „Seznam literatury a pramenů“. Vzhledem k tomu, že autorka bakalářské eseje pracovala s matričními texty, které si sama nejprve nafotografovala, bylo by jistě „oživením“ její práce, kdyby některé ukázky textů případně zařadila do přílohy. Co se týká jazykové stránky bakalářské práce, tak i zde by byla dobrá větší pečlivost, zejména v opakování stejných slov – např. na straně 22 lze nalézt sloveso uvést, uvádět celkem desetkrát.

Souhrnně ovšem bakalářská esej Zuzany Piskáčkové odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ studentských prací kladeny. Autorka v zásadě prokázala, že si dovede vytýčit problém, že umí shromáždit k jeho řešení potřebná data a přiměřeným způsobem je analyzovat. Bakalářskou esej Zuzany Piskáčkové proto doporučuji k oponentnímu řízení a navrhuji bodové hodnocení v rozmezí okolo 35 kreditních bodů.

V Praze 7.6.2006

PhDr. Miloslava Turková, CSc.

